

IZDAJA ZVEZA FIZKULTURNIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Izhaja vsak petek

UREDNIŠTVO IN UPRAVA TABOR - TELOVADNI DOM

Oglasi po ceniku — Mesečna naročnina Din 6.—

Rokopisi se ne vračajo

TEDNIK ZA TELESNO VZGOJO

Leto 1

2. novembra 1945

Št. 12

Zakaj tudi v športu politično delo?

Eno glavnih načel predvojne športne organizacije je bilo popolno osredotočenje vsega dela le na šport sam in izločitev političnih in verskih vprašanj iz športnih vrst. Propagirali smo to načelo zlasti radi tega, ker smo videli, da je bilo v našem javnem življenju vse zastrupljeno s strankarstvom, z nesmiselnim, nadutim in brezvestnim strankarstvom. Vojna doba je razgalila do skrajnosti posledice tega breznačelnega strankarstva, nasičenega s slepim sovraštvom do nasprotnika. Doživeli smo najbolj strahotne posledice te strankarske vzgoje in zagrizenosti. Toda prav tako, kot je dala vojna prosto pot vsem strastem in vsem tem zaslepljenim pristašem raznih strank, ki niso videli drugega kot samo svojo stranko, ki jim je bila več kot ljudstvo, več kot domovina in več kot narodna skupnost, prav tako je ta doba po drugi strani prinesla nasprotje temu: najčistejši idealizem, popolno žrtvovanje sebe in družine za ideale, za svobodo, za novo, lepše življenje. In v borbi teh dveh naših malih svetov je zmagal tisti svet, ki je nosil v sebi trajne in večne vrednote: ideale, človečanstvo in bratstvo.

Zmaga je, ali to zmago je treba ohraniti, poglobiti med ljudstvo, poglobiti jo v vsakega posameznika! To je naša dolžnost. Stara resnica je, da je zmago lažje priboriti kot ohraniti. Zavedati se moramo, da je bila naša zmaga priborjena s tako ogromnimi žrtvami, kot še nobena v zgodovini našega naroda. Ravno te žrtve in ta mogočna borba, ki je terjala od vsakogar nepopisne napore in trpljenje, nalaga vsem, ki uživajo danes sadove te borbe in zmage, sveto dolžnost, storiti vse, da ohranimo to zmago in izgradimo našo bodočnost.

V predvojni dobi je bila politika monopol poklicnih politikov in je pri ogromni večini ljudstva prišla povsem ob ugled in spoštovanje. Mi se moramo zavedati, da gradimo novo dobo, novo življenje, ki mora postati bistveno različno od dosedanjega. Nismo edini v povojnem življenju, ki doživljamo nekaj novega, nekaj, dejal bi, še ne povsem vidnega, nekaj, kar se šele pojavlja, ustvarja in kar se hitreje ali počasneje pojavlja vedno bolj v svetu. Mislim, da lahko trdim, da obe svetovni vojni nista bili samo volja in spletke raznih državnikov, bili sta vročična kriza predvojnega življenja človeštva, na prelomu dveh dob, stare, ki so jo preživeli in nove, ki jo doživljamo, soustvarjamo. Današnji začetki ne morejo biti značilni in merodajni za bodočnost, a že dejstvo samo, da smo prelomili s preteklostjo, da je volja v nas vseh, da hočemo boljše, pravičnejše in lepše življenje za vse, ne samo za posameznike, nam mora dati moči in volje, da premagamo začetne težave, da gremo s trdnostjo in močno voljo, s trdnostjo in močno vero v novo bodočnost na delo za to novo dobo, ne samo našega naroda, temveč vsega človeštva. Niso to samo naše misli, da hočemo nekaj novega, prepričan sem, da smo v razvoju človeštva dospeli do te točke, ki pomenja preobrat in da je človeštvo v svojem razvoju na tem, da vstopi v novo dobo svojega življenja. Mi smo pač na tej prelomnici v življenju, zato je potrebno, da se zavedamo svojega položaja, da se zavedamo svojih dolžnosti in

VISOKO ODLIKOVANJE PREDSEDNIKA VLADE TOV. BORISA KIDRIČA

Sovjetska zveza je odlikovala predsednika Narodne vlade Slovenije, tov. Borisa Kidriča, za njegove velike zasluge v skupnem boju narodov Sovjetske zveze in narodov DF Jugoslavije proti fašističnemu sovražniku, z redom Kutuzova I. stopnje. Ob tem visokem odlikovanju častitamo tovarišu predsedniku.

NA PRELOMU

Ljudstvo se je odločilo, mladina je krenila na nova pota in je zavrgla vse, kar so ji nekdaj vsiljevali in jo držali v oblasti, da se ni mogla razmahniti in razviti vse svoje kipeče moči ter jih posvetiti delu za domovino. Mladina je bila vedno ono delovno jedro, ona mogočna sila, ki v svoji dejavnosti ne bi nikdar poznala mej, če bi je ne držali na povodcih mali in veliki oblastniki, ki so jo po navodilih od zgoraj, usmerjali tja in v stvari, kamor in za katere se sama nikdar ne bi hotela zavezovati. Toda morala je, za oblastnike je bil žandar, ječa in izobčenje.

Vseh pet in dvajset let čaršijske svobode ni imela mladina nobenih

pravic, temveč le dolžnosti in so jo le zlorabljali za utrditev protiljudske oblasti. Mladini ni bilo dopuščeno gledati čez visoki plot, ki so ga njeni ljudomilci prosvetitelji postavljali okoli nje. Ni ji bilo dopuščeno, da bi spoznala krivice, ki so jih vsi režimi zadajali ljudstvu. Vlade so dajale nekaterim drobtinice, namenoma so ustvarjale ono obupno kruhorstvo, z drobtinicami so zaslužjevale dobre in delavoljne ljudi in iz marsikateriga slabica tako ustvarile svoje priganjace. Vendar je bila mladina vedno nosilec vzvišenih zamisli, ki so po njej pronicale med narod in mu je tako kazala pot. Mladina je dajala žrtve za srečnejšo bodočnost, ko so

da iz teh izvajamo posledice. — Danes politika ni in ne sme biti več last posameznih privilegirancev. Danes se zahteva od vsakogar politično delo, ki naj dovaja do politične zrelosti, vsakdo, tudi najoddaljenejši od vrhov, od vodnikov, naj sodeluje. In vsakdo, ki je na vrhu, nosi polno odgovornost prav do zadnjega člana te ljudske skupnosti. Tako je zgradba v svojem ogrodju, na nas je, da jo izdelamo in postavimo tako v življenje, da se bo pretakalo življenje po vseh žilah, po vseh udih, od prvega do zadnjega.

Da dosežemo to, ne moremo prepustiti vsega brezbrzičnosti. Ni dovolj, samo obvestiti vsakogar, treba je sebe in treba je tovariša vzgajati miselno na te naše dolžnosti, na pravi pogled življenja, na pravi pogled na svet. Ne moremo ostati mi športniki še naprej na našem predvojnem stališču, ker je življenje dru-

gačno, ker ni več stare zloglasne politike, temveč imamo novo življenje z novimi pogledi nanj in politika v današnjem smislu te besede pomenja vzgojo k državljanski zrelosti vsakega posameznika, ki tvori to našo ljudsko skupnost. Ne bi bili zrela današnji čas, ako bi ostali športniki samo pri naši telesni vzgoji. Zato smo ustanovili našo telesno vzgojno organizacijo, da damo v njej prostora ne samo telesni vzgoji, temveč prav tako politični, ali morda boljše, državljanski vzgoji naše mladine, ki naj se zaveda vseh nalog novega življenja in ne samo nekaterih. Kakor ji morajo dati telesne vaje s športom, telovadbo in planinarstvom, z motorizacijo in letalstvom vse telesne vrline za življenje in za borbo, tako ji mora dati politična, državljanska vzgoja trdnega notranjega oslonja, zdravega razuma in zrelosti za vsa vprašanja v vsakodnev-

nnožice njenih najboljših obljudoval zloglasne kaznilnice in s svojo krvjo izpričevale svojo neupogljivo voljo za svobodo in za pravico.

Mladina je začela osvobodilno borbo, začela je neizprosno boj proti okupatorju, borila pa se je tudi zato, da za vselej iztrebi vse zlo, radi katerega so morali trpeti naši narodi po letu 1918, kakor so trpeli prej. Ona svoboda je bila pesek v oči. Ljudstvo je moralo garati in se ubijati za golo življenje, v Beogradu pa so iz njihovih žuljev rastle palače in dvor je dobival težke milijone, s katerimi bi lahko na mah odpravili vso bedo, vsaj v najbolj pasivnih pokrajinah. Tam, kjer je ljudstvo že umiralo od gladi, so mu pošiljali prgišča plesnive koruze; mimo teh opustošenih, ubogih naselij pa so drdrali težko naloženi vlaki čez mejo, v zameno za stvari, s katerimi so se naslajali izbrani ljudski krvosei.

Mladina se je borila proti temu in zmagala, zdaj stoji na braniku za pridobljene pravice!

Nikoli več ne bo dopustila, da bi se vrnili iz svojih varnih zavetišč vsi ti ljudomilci dobrotniki, vsa ta veličanstva in visočanstva, ministrske ekselence in generali, ki so se ob prvem strelu v minuli vojni naglo umaknili na varno in prepustili narod, da je sam krvavel in umiral v neenakem boju.

Cvet mladine, ki se je zdaj povezal v novi telesni vzgoji, je bil ono jedro, okrog katerega so se na prvi klic zbrali bojovníki za svobodo. Ta mladina, ki je sama preživela one stotere krivice in zapostavljanja, je zdaj trdo odločena, da bo znova in tudi s svojo krvjo, preprečila vsem opim krivcem, da bi še kdaj odločali o usodi ljudstva, ki jih je zavrglo in za vselej izobčilo.

Danes, v svobodni domovini, so odloča mladina o svoji usodi, sama si izbira svoje zastopnike, sama si določa načine in oblike svojega življenja. Ta mladina si je tudi zamislila našo novo telesno vzgojo in bo preprečila, da bi jo kdor koli malič in jo zvajal od skupnih narodnih ciljev. Vsi ti cilji so povezani med seboj; telesna vzgoja nikakor ni nekaj stranskega in nebitnega, temveč enako važna sestavina v ustvarjanju in izgradnji. Pripadniki telesne vzgoje morejo biti le oni, ki sprejemajo program Ljudske fronte, kajti med stremiljenji Ljudske fronte in med stremiljenji telesne vzgoje ni razlik, eno se veže z drugim.

Mladina, ki se je borila, hoče tudi soodločati, ne samo v telesni vzgoji, temveč tudi v vsem narodnem življenju. Da, dana ji je ta pravica, pa tudi dolžnost, za doprinos k zmagi nad vsemi temnimi silami, ki skušajo na nešteto načinov motiti skladnost vseh pozitivnih narodovih sil. Zmaga nad to stoobrazno reakcijo bo zmaga mladine. Mladina, ki se je povezala v telesni vzgoji, bo izrekla svojo voljo in bo v vseljudski manifestaciji dne 11. novembra pokazala svojo moč in s svojim mogočnim klicem povedala svetu, da hoče ohraniti pridobljene svoboščine in da so zaman vsi poskusi razdvojit njene strnjene sile.

nem življenju, ki jih terja naporni in žrtvovanja polni čas prehodne dobe v boljšo bodočnost.

Ena prvih prilik, da se odločimo in pokažemo našo začetno zrelost bo 11. novembra. Takrat bodo vsi državljani te države izjavili ali gremo naprej ali ostanemo zadaj. Dovolj smo imeli dokazov v svetovni vojni, da je naš čas borba duhov za novo ureditve življenja. Ni dvoma, da je vojaška zmaga samo zunanji izraz, da je preteklost premagana in da je priborjena zmaga novi miselnosti, novi ureditvi življenja, novi dobi človeštva.

Čeprav smo šele na začetku, čeprav ne moremo danes še govoriti o naši zrelosti, imamo vendar možnost, da s svojim glasovanjem poudarimo, da hočemo tudi mi športniki vstopiti v novo življenje in prispevati svoj delež k obnovi duha in življenja našega ljudstva, naše domovine!

Joso Gorec

Padli so za domovino

ŠTEPANJA VAS

Strojan Ivan, rojen 13. aprila 1903, mest. troš. paznik, telovadec in smučar. V partizane je odšel 27. julija 1942. bil ujet in ustreljen kot talec 12. februarja 1943 v Mali Ligojni na Vrhniki. Bil je intendant II. bataljona Tomšičeve brigade.

Hlebiš Ivan, rojen 12. oktobra 1916, narednik bivše jugoslovanske vojske, telovadec. V partizane je odšel meseca maja 1942, bil je komandant Tomšičeve brigade. Padel je 1. 1942. na Polzevem.

Bokavšek Karel, rojen 10. oktobra 1920, telovadec in smučar. V letu 1941. je bil prvi na smučarski tekmi na Gorenju. Šel v partizane 15. julija 1942 in padel 14. oktobra 1943 kot poročnik.

Anžič Franc, rojen 15. avgusta 1912, smučar in kolesar. V partizane odšel 8. julija 1942 in padel 15. avgusta 1944 na Rogu.

Nograšek Nace, rojen 12. marca 1922, telovadec. Odšel v partizane 14. marca 1942. Padel 20. maja 1942 pri Litiji.

Mekinc Pavle, roj. 10. januarja 1923, telovadec in smučar. Odšel v partizane meseca 1942 in padel novembra 1942 pri Stični.

Mekinc Anton, roj. 26. junija 1921, telovadec in smučar. Odšel v partizane meseca maja 1942. Padel 6. junija 1942 pri Krki.

SMUŠKI REFERAT PRI FOS

Z odlokom z dne 19. okt. je FOS potrdil naslednji smuški odbor za zimno 1045/1946: načelnik Joso Gorec, namestnik Ivo Marsel, referenti za teke: Nani Bervar, za skoke: Bogo Šramel, za alpske panoge: Boris Kogovšek, za smuško turistiko: Janez Kveder, za sodnike: Stane Predalič, za smuške učitelje: Jernej Jelenič, za mladino: Korče Danilo, za zdravstvo: Dr. Boh Lojze, za gradnje: ing. Stanek Bloudek, za vojaško smučanje: kpt Pišljak Stanko; člani odbora: dr. Ivo Pirc, Janez Kališnik, Evgen Sila, Virens Olga, dr. Dečman Tone, Pelan Stane, Ivo Komar, Radojka Vrančič, Miklavčič Stane, Ivan Tavčar.

Odbor je takoj pričel z delom in sklicuje za nedeljo, dne 4. nov., ob 8. uri zjutraj v sejno sobo FOS-a v Narodnem domu sestanek vseh smuških delavcev za sestavo načrta za delo v sezoni. Vabimo vsa telesno vzgojna društva, da določijo svojega zastopnika na to sejo, po možnosti naj pridejo načelniki smuških odsekov. Ker je radi pozne sestave smuškega odbora pri FOS-u čas za priprave itak kratek, je nujno potrebno, da pričnemo sedaj z vso vnetostjo z delom, da ne bo trpel smuški program v zimi. Smuški odseki društev naj pripravijo načrt društvenega dela za zimo in prinesejo izdelani načrt s seboj, obenem pa naj pripravijo predloge, ki se tičejo razvoja smučarstva na splošno v Sloveniji.

S TELESNO VZGOJO UTRUJE ENOTNOST MLADINE

Za časa osvobodilne borbe je mladina s puško v roki gradila bratstvo in enotnost mladine. Danes, po končani borbi, utrjuje enotnost z delom za obnovo, ter s kulturnim in telesno vzgojnim delovanjem.

Mladina iz Borovnice, ki vsa štiri leta okupacije ni mogla dovoiti pomagati našim borcev, se danes prav dobro zaveda, da je treba posebno tudi zdaj v svobodi krepko delati, ter enotnost, katero smo si priborili, še pospešiti in utrditi. Mladina iz Borovnice je navezala stike z vojsko, ki je v vasi, kjer so borci iz vseh predelov Jugoslavije. Vsak večer so vadili vojaki in mladina in prejšnjo nedeljo je bila nogometna tekma pred velikim številom gledalcev.

Zupančič Angelca

Dr. Viktor Murnik:

O NAMENU IN POMENU TELESNE VZGOJE NARODA

Pa tudi vsak narod, pa naj bo še tako velik, je del po vrsti večjih celot. Tako je naš narod del večje celote vseh narodov Jugoslavije, del še večje celote vseh slovanskih narodov in naposled del človeštva kot največje celote. Ideal bi bil pač, da bi se vsi narodi sveta čutili kot deli človeštva in ne samo kot celote zase. Ali se kdaj doseže? Slovanstvo pa je glede sebe že doseglo ta ideal, kar bi se bilo še pred malo leti vsakemu zdelo nemogoče. Za svobodo skupno prelita kri je vse narode Jugoslavije zlila v jugoslovansko enoto, v kateri pa je vsakemu narodu modro pripušeno popolno izživiljanje kot manjših enote zase. Med osvobodilno borbo je zavest enotnosti naših narodov pognala globoke korenine. Da nikdar več ne zagine, ampak se še vedno bolj pogloblja, k temu bo najuspešnejše mogla pomagati prava telesna vzgoja, ki je že kot idealna težnja — pa vendar tudi realna, saj resnično idealni cilji so vsi obenem jako realni — sposobna družiti v ce-

Zavest enotnosti pa je nerazdružljiva z bratstvom in ljubeznijo med slovanskimi narodi, saj kako naj se kaj čuti enako, kar se nima rado. Pri tem pa ni da ne bi imeli »nobenega« srca za neslovanske narode — razen seve do kakšnega, ki bi se našemu narodu hotel blizati s krivično mislijo in s sovražnim namenom: pozabljač, da tudi on ni samo zase, ampak tudi del celote, človeštva, ki v celoti ne more uspevati, če ne uspevajo vsi deli; ne misleč na to, da onega, ki nad drugega spravlja veliko trpljenje, neogibno čaka veliko trpljenje, da se celota zopet izravna. Srce pa nas bo seve vleklo predvsem k onim neslovanskim narodom, ki so nam v našem velikem boju tudi bili ob strani in tudi oni zaletno pripomogli k naši osvoboditvi.

Naposled se vrnimo še k vprašanju zveze telesne vzgoje s kulturo naroda. Misel se mi pri tem obrača na slovenski značaj in s tem tudi na slovanski značaj. Zopet prišli v telovadnico, da bi telovadili. Tam pa so vse vprek ležali stoli. Prti na mizah so bili politi z vinom in na mizah so še stali štefani, prevrnjeni, pa tudi do vrha nalihi kozarci. Po tleh je bilo polno smeti. Otroci iz predmestja, ki so dobili nagelj, če so pridno telovadili, so se pognali na ostanke, ki so ostali društvenim veljakom od nočne krokarije. Pili so preostalo vino in brskali za ostanke.

Poklicni zdravnik pa je na službenem pregledu te mladine, ki se je krepila in jeklenila v telovadnici, ugotovil pri nekaterih odprto jetiko, polovica pa je kazala nevarno nagnjenje za to bolezen.

Uradna statistika društva pa je govorila: Nad tri četrtine mladine je bilo delavske. Skoraj vsa je telovadila.

Med starejšimi je bil morda le en odstotek delavcev. Toda starejši, med katerimi ni bilo delavcev, so vodili, vzgajali in državljskem duhu in prirejali bankete.

Telovadili pa niso nikdar.

V. R.

★

V telovadnice!

Ob zadnjem telesno vzgojnem predavanju v radiju smo slišali, kolikšno vrednost je treba pripisovati splošni telovadbi v telesni vzgoji. Telovadba je danes tista zadeva v telesni vzgoji, ki je med športniki predmet mnogih razpravljanih. Kljub temu, da se ponovno in ponovno podarja važnost po uvedbi splošne telovadbe med vse telesno vzgojne panoge, ni še nikjer videti zaželenega uspeha. Po vsej pravici se sprašujemo, kje je torej treba iskati vzroka, da se naša športna mladina tako odteguje telovadnicam? Predvsem je vzrok v nepoučenosti. Marsikak zastopnik posameznih športnih panog ima nepravilni predsodek, češ, če bom šel k telovadbi v telovadnico, potem bom moral rabiti svoje energije na kakšni bradlji, drogu ali podobno. To je popolnoma zgrešena misel. Nikogar ne bo nihče silil k orodni telovadbi. Orodna telovadba je namreč posebna panoga, ki jo goje le orodni telovadci. Jasno pa je, da ne bo nikomur prav nič škodovalo, če bi nekajkrat skočil čez konja ali kozo. Nadalje je bilo dvignjenega dosti prahu med športniki zato, ker se boje predpisanih prostih vaj. Zopet strah brez potrebe! Proste vaje imajo popolnoma enakovreden učinek kot ogrevalna gimnastika, ki pa je brezpogojno potrebna vsakemu zastopniku katere koli športne panoge. Ker pa je danes bistvena sprememba v telesni vzgoji množična organizacija, nam ravno proste vaje omogočajo skupne nastope in s tem množično manifestacijo naše mladine. Prav v tem je ves smisel novega sistema telesne vzgoje, ki je danes na vidiku. Prepričani smo, da bodo vsi naši, tudi starejši telesno vzgojni zastopniki pravilno razumeli vso resnično nujnost po uvedbi splošne telovadbe in pokazali nekaj dobre volje in smisla za skupnost. Ves naš mladi športni naraščaj pa moramo vzgojiti tako, da bo sam čutil dolžnost do splošne telovadbe in da bo v sistematiki njegovega telesno vzgojnega udeleževanja prva zapoved v telovadnico, k rednemu poseganju telovadnih ur!

Stoja na krogih

Nekdaj je bila telesna vzgoja privilegij, danes pa je dolžnost in vsesplošno ljudsko stremljenje k izpopolnjevanju. Povratek reakcije bi pomenil konec vseh pridobitev osvobodilnega boja in tudi telesna vzgoja bi znova postala poprišče za načrtno ustvarjanje stanovske, plemenske in verske mržnje.

loto in enoto. In kakor z elementarno silo je v osvobodilni borbi v mogočen ogenj zagorela tudi zavest skupnosti in enotnosti naših narodov z vsemi drugimi slovanskimi narodi, z velikim ruskim narodom na čelu, ki se je boreč se zase, prav tako in z isto vneto boril za vse druge Slovence, zlasti tudi za nas Slovence, ki bi brez njegovega velikanskega junaštva in neizmerne požrtvovalnosti danes ne bi bili več kot narod na svetu.

Ta ogenj zavesti skupnosti in enotnosti vsega Slovanstva, ki se je tako mogočno razvelj v osvobodilni borbi, nam je čuvati kot svet ogenj, ki ne sme nikdar ugasniti: prvi in najboljši čuvarji pa mu bodo izhajali s telovadišč.

★ ★ ★

Nekdanje napake

Telovadna ura je bila v kraju: otroci so se še podili po zaprašeni telovadnici. Bili so suhljati in gledali so malo predrzno — brez posebnega spoštovanja do sveta, ki so ga videli okoli sebe — kot so pač nekdanji gledali otroci iz predmestij. Večina je bila iz kolonije. Začudili bi se, če bi poizvedoval, otroci, ki bi jih imel za desetletne, enajstletne, so bili stari po štirinajst let.

Cepprav jih je vadiatelj že razpustil in so se otroci že podili sem in tja, je kmalu zopet padlo poveje »Mirno!« Otroci so čudno hitro skočili v vrsto: v dvorani se je pojavil možak, ki je vzbudil s svojim nastopom tako spoštovanje. Videlo se je, da vzbuja tako spoštovanje, ker ga otroci redko vidijo. Pa tudi sicer je bil med to mladino nekaj posebnega; zaradi svoje obilnosti se je težko premikal in moral je loviti sapo. Stopil je pred otroke, ki so stali v vrsti. Tisti, ki so bili tik pred njim so gledali v tla; oni na koncu vrste pa so se ščipali. Možak, ki ga je obdajalo to spoštovanje, je nato nagovoril mladino. Bil je menda praznik Cirila in Metoda. — Zato je dopove-

doval mladini kako so srečni naši bratje na jugu, ker imajo svojo vero. Na koncu je še dodal, kako je potrebno, da mladina uri in jekleni svoje mišice in da naj ljubi mladega kralja. V roki je ta vadiatelj držal lep duhteč nagelj. Ves čas, ko je govoril, je sukal ta lepi nagelj med palcem in kazalcem. Ko pa je končal, je malo privzdignil roko z nagljem in vprašal, kdo od vas je najbolj priden, da bi mu podaril nagelj.

Nekaj dni kasneje je ista mladina zvečer, na prostem, v svitu žarometa, imela nastop. Vesela in razigrana je bila, dobro ji je bilo in številni gledalci so ji ploskali. Mladinci so sami nastopali v vseh točkah. Ko je bil nastop končan, so jim starejši povedali: Sedaj pa smete domov! In mladinci so se veselo zapodili v oblačilnico. Toda komaj so stopili v dvorano, jim je zastal korak. Sredi razsvetljene dvorane so stale belo pogrnjene mize, na njih cvetje in krožniki. Ko so začeli spraševati, kaj to pomeni, so jim vadiitelji dejali z nevšečnim obrazom, da naj se ne motovilijo okoli, ker dosepejo častni gosti na banket! Naslednje jutro so

Udeležence tečaja za učitelje telesne vzgoje

Pripombe k tekmovanju za športni znak

Pred kratkim je bil objavljen načrt tekmovanja za športni znak, kakor je bil sprejet na nedavnem zasedanju FOJ-a v Zagrebu. Znak sam naj bi bil, kolikor je razvidno iz objavljenega načrta, nekakšno odlikovanje, poleg tega pa vidno priznanje športnikom in končno zrelostno izpričevalo za vsestrano službo domovini. Zamisel je za nas nekaj povsem novega. Doslej še ni noben razpis, niti načrt bodočega dela, povzročil toliko resničnega zanimanja med mladino, kakor prav ta zamisel. Že samo iz tega sledi, da je stvar izredno važna in vredna vse pozornosti, ker bo prav gotovo dala našemu športnemu življenju novih pobud in novih smernic. Treba jo bo samo v vseh podrobnostih pretehtano uresničiti. Ker doslej še ni dokončno nič sklenjenega, bi navedli nekaj pripomb, ki bi upoštevane gotovo pripomogle do največjega uspeha.

Popolnoma pravilno je naziranje, naj to tekmovanje usposobi mladino tudi za življenje, in da je radi tega nujna navečja vsestranost. Da pa se to doseže, je treba za tekmovanje postaviti čim nižje mere, ki morajo biti zaradi množične pritegnitve, dosegljive vsakemu povprečnemu mladenci ali mladenki. Seveda, vsakakor šele po marljivi in temeljiti pripravi. Ker bi pa morda radi stvarine, ki je za množično tekmovanje nujna, postal športni znak nekaj povsem vsakdanjega in tekmovanje samo potem brez pravega jedra, je nujno treba misliti na način, ki bi preprečil to nevšečnost.

Rešitev bi bila morda v tem, da bi bili pač mnogi, ki bi jim uspelo pridobiti bronasti znak, srebrnega pa bi si ob večjih zahtevah mogli priboriti že najboljši. Zlato odlikovanje pa bi naj bilo sploh redkost, dosegljivo le v izrednih primerih in le najzaslužnejšim nadarjenecem. Nujno bi bilo tudi pravila o tekmovanju tako sestaviti, da se že vnaprej prepreči vsako popušcanje, ki je tako često ob množičnih tekmovanjih in more povzročiti, da postane tekmovanje neresno.

Morda bi ne bilo napak misliti tudi na to, da bi se priborjeni znaki slovesno podeljevali in le

ba zapostavljati orodne telovadbe.

Iz telovadne stroke je sicer upoštevano plezanje, skakanje čez konja in akrobatika. Če je v okviru akrobatike mišljena tudi talna telovadba je to prav. Ni pa prav, da so vaje na orodju docela izpuščene. Če govorimo o športnem znaku kot nekakem zrelostnem izpričevalu za službo domovini, potem bi telovadci prav gotovo zaslužili, da se jim da prilika tekmovati v njihovi stroki, kajti vaje na orodju so zadeva poguma, spretnosti, moči in tudi šolanega okusa. Če bi izbirali telesno vzgojne panoge, ki vzgajajo mladino za življenje, potem bi k takim morali nujno pristeti tudi orodno telovadbo.

Morda bi ugneli ta ali onj misliti, da je naš namen postaviti telovadbo za osrednjo točko programa. Tega nikakor ne bi hoteli, kajti vsestranost je nujno potrebna in prav radi vsestranosti naj bi se upoštevalo tudi vaje na orodju v pravični meri.

J.

Mere in teže športnega orodja

Suvanje krogle iz kroga, premera 2,135 cm

Krogla za moške: težine 7,257 kg. Krogla za mladince A: težine 6 kg. Krogla za mladince B: težine 5 kg. Krogla za ženske: težine 4 kg. Krog je na sprednji strani obdan z opornikom dolžine 1,22 m, višine 10 cm in širine 11,5 cm.

Met kladiva iz kroga, premera 2,135 m

Kladivo za moške: težine 7,257 kg, dolžine 1,22 m. Kladivo za mladince A: težine 6,25 kg, dolžine 1,16 m. Kladivo za mladince B: težine 5 kg, dolžine 1,10 m. Debelina žice najmanj 2,5 mm.

Met žoge z zanko

Zoga z zanjko za moške: težine 2 kg, dolžine 65–70 cm. Zoga z zanjko za mladince: težine 1,5 kg, dolžine 60–65 cm. Zoga z zanjko za ženske: težine 1 kg, dolžine 55–60 cm. Zanjka je dolga 28 cm, širina jermena 2,5 cm. Zoga je polnjena z žimo.

NOGOMET

Igrišče: 70×105 m. Vrata: 7,32 široka, 2,44 m visoka, debelina tramov 12 cm. Zoga: težina 396–453 g, obseg 68–71 cm.

ROKOMET

Igrišče in vrata kot pri nogometu. Zoga: težina 400–500 g, boseg 58 do 60 cm.

KOŠARKA

Igrišče: poljubno. Stojala s koši 2,50 m visoko, obroč premera 45 cm. Zoga kot pri rokometu

DVIGANJE UTEŽI

Prostor: 4×4 m na trdni leseni podlagi.

Uteži v obliki plošč na palici, premera 28 mm. Premer največje plošče sme znašati največ 450 mm. Pri oboroženih dviganjih je uporaba 20 kg plošče obvezna od 65 kg naprej.

ROKOBORBA

Tekmovalni prostor je prekrit z blazino 5×5 m (za mojstrska tekmovanja 6×6 m), debeline vsaj 10 cm, prevlečeno s prostiračo (plauto). Sredina je označena s krogom, premera 1 m in širokim 10 cm.

BOKS

Borilni prostor kvadratne oblike s stranico 4,8 do največ 6 m je obdan s tremi napetimi vrvmi (debeline najmanj 2 cm) v višini 60,90 in 120 centimetra od tal. Vrvi morajo biti ovite z blagom. Kvadrat vrvi je v kotih pritrjen na vsaj 50 cm oddaljene kole. Tla so pokrita z napeto prostiračo iz klobučevine.

PLAVANJE

Tekmovalni prostor dolžine 20, 25, 33, 50 in 100 m; stene navpične, startni podstavek v višini vsaj 30 in največ 75 cm nad vodno gladino. Tekmovalne proge, širine vsaj 2 m, so ločene po napetih vrveh s plutovino, startni prostori in obrati so oštevilčeni.

Skakalna prožna deska: 1 ali 3 m nad vodno gladino, dolžine 4 m in širine 50 cm, prekrita s kokosovo prostiračo. Globina vode vsaj 3 m.

Skakalni stolp: 5 in 10 m nad vodno gladino, 5 m dolg in 2 m širok, prevlečen s kokosovo prostiračo. Globina vode vsaj 4,5 m. Vsaka odzivna deska mora segati vsaj 1 m naprej od roba bazena ali nižje ležeče odzivne deske.

Vaja na bradlji

ob posebnih prilikah; ob narodnih praznikih ali praznikih naše vojske.

V tekmovalni stvarini bi se dalo gotovo še marsikaj izboljšati. Najvidnejša pogrška je po našem mnenju v tem, da je orodna telovadba docela izpuščena.

Morda bi načrt brez te telesno vzgojne panoge ustrežal razmeram v ostalih federalnih enotah, nikakor pa ne pri nas. To pa radi tega, ker je pri nas telovadba na izredno visoki stopnji in moremo upravičeno trditi, da je splošno narodna. Tekmovanje za športni znak bo prav gotovo dokaj dvignilo zanimanje za lahko atletiko. To je vsekakor pravilno, saj je nujno, da se končno tudi lahka atletika bolj razmahne kakor doslej. Vendar pa ob tem prizadevanju nikakor ni tre-

Širite »Polet«!

212 tekmovalcev in tekmovalk je tekla čez drn in strn

Prvi letošnji tek čez drn in strn v Ljubljani je bil tak, kot smo si ga vedno želeli. Že nekaj dni pred tekmovalcem so prihajale prijave z vseh koncev in krajev. V soboto, 27. oktobra jih je bilo že okrog 300. V pisarno FOS-a so se neprestano oglaševali fantje in dekleta, ki so se prijavljali za tek in spraševali za razne nadrobnosti. Kje bo speljana proga? Koliko je že prijav? Kateri znani tekači bodo tekli? In še sto takih vprašanj. Medtem pa so bili prireditelji, znani in izkušeni športniki »Udarnika«, že na delu. Le tisti, ki je že sam kdaj pripravil športno prireditev večjega obsega, ve, kaj vse je treba opraviti, da gre na tekmi vse v redu. Prva naloga je seveda najti primerno progo. Ker je bilo gotovo, da bo večina udeležencev takih, ki bodo tekli zares prvič v življenju, je bilo sklenjeno, naj proga tako za starejše, kot za mlajše tekače, ne bo pretežavna. Izbrana je bila zato dolžina 3 km za starejše, za vse ostale pa je bila določena proga 1 kilometer. Start in cilj za obe skupini sta bila pri otroškem igrišču v Tivoliju.

Daljša proga je bila pretežavna

Krajša proga je zavila od starta močno na desno in vodila preko parka do poti proti Bellevue, nato po tej poti približno do zaklonišča, kjer je zavila na levo. Tu je bilo treba premagati kakih 15 m strmega vzpona, nakar se je proga obrnila nazaj proti cilju. Ta proga je bila izbrana zelo dobro, ker višinska razlika ni bila prevelika.

Druga proga je vodila od starta preko parka proti sankališču, od tam pa je zavila na levo v strmeh vzponu do križišča cest, od katerih vodi ena okrog Šišenskega vrha druga na levo proti Drenikovemu vrhu in tretja v Tivoli. Od tam je bila speljana proga navzdol v smeri proti Čadu in se je obrnila pri vili »Veri« nazaj proti cilju. Vodila pa je še enkrat strmo v breg in se nad vodovodno napravo spustila proti jezeru in proti cilju. Proga je bila za začetek vsekakor pretežka, saj je znala višinska razlika 30 m. Tudi sta bila oba vzpona prestrmo speljana. Ozemlje samo pa je zahtevalo od tekača zaradi svoje raznolikosti izrednih sposobnosti, ki jih tekači pri prvem teku še niso mogli imeti. Bil je to zato pravi pravcati tek čez drn in strn, ki je bolj odgovarjal smučarjem kot lahkoatletom.

Pisana množica tekačev

in tekačice se je zgrnila pred startom v Tivoliju. Od 300 prijavljenih jih je nastopilo 212, kar do sedaj še nismo doživeli. Nekaj se jih je sicer ustrašilo napora in so rajši samo gledali, kako bodo uspeli njihovi tovariši. Veliko tekmovalcev in tekmovalk je poslala ZMS, nadalje vojska, pa tudi telesno vzgojna društva so poslala toliko tekačev, kot še nikoli doslej. Poleg članov ljubljanskih društev Udarnika, Svobode-Vzhod, Svobode-Center, Krma, Partizana, Edinosti in Železničarja, so prispeli še tekmovalci iz Maribora. — Omembe vredno je tudi, da so tekli skoraj vsi plavalci in številne plavalke Udarnika, dočim smo pogrešali predvsem nogometašev.

Vrstni red najboljših na cilju je bil sledeč:

Naraščaj (1000 m), 121 tekmovalcev: 1. Kocbek Srečko (Železničar, Maribor) 4 minute 23 sekund; 2. Meglič Marjan (Edinost) 4:25 min.; 3. Težak Ivan (Železničar, Maribor) 4 min. 27 sek.; 4. Primožič Edvard 4:35 min.; 5. Šubelj Franc (Partizan) 4:36 min.; 6. Pavlovec Andrej (Partizan) 4:37 min. itd.

Naraščajnice (1000 m), 36 tekmovalk: 1. Suhadolc Pavla (Edinost) 4 minute 59 sekund; 2. Pribošič Mila (Edinost) 5:05 min.; 3. Jamnik Marija (ZMS) 5:22 min.; 4. Peternel Marija (Edinost) 5:25 min.; 5. Dolenc Majda 5:37 min.; 6. Vran Vida (Partizan) 4:37 min. itd.

Člani (3000 m), 55 tekmovalcev: 1. Glonar Jože (Svoboda-Vzhod) 12 minut 4 sekunde; 2. Bručan Jože (okrevanišče Bled) 12:14 min.; 3. Dular Anton 12:15 min.; 4. Šrakar Franc (Krim) 12:22 min.; 5. Magušar Janez (Krim) 12:23 min.; 6. Erman Anton (Št. Vid) 12:44 min.; 7. Gregoršane Vinko (I. L. B. N. O.) 12:47 min.; 8. Jovan Izidor (Št. Vid) 12:48 min.; 9. Masten Slavoljub (Železničar, Maribor) 12:55 min.; 10. Gajzinger Ludovik (I. L. B. N. O.) 13:35 minut in tako dalje.

Daljša proga je mnogim prekrizala račune. Predvsem pomeni presenečenje gladka zmaga Glonarja, ki je bil letos na tekališču precej slab. — Boljše se je odrezal znani rekorder

Jože Bručan, ki je s tem tekom dokazal, da je kljub naporu v osvobodilni vojski, še vedno resen nasprotnik naših najboljših tekačev. Od doslej neznanih, sta najbolj presenetila Dular in Magušar, za katera ni nihče mislil, da bi se mogla vrniti med prve. Za Šrakarja pa je bila proga vsekakor pretežavna.

Zelo lepo so teklo nekatere naraščajnice, ki so pokazale veliko sposobnost, posebno še, če upoštevamo, da so tekle prvič in brez posebne priprave.

Posebno razveseljivo je bilo videti veliko množico naraščajnikov. Množica 121 tekačev pomeni za nas gotovo višek in prvo znamenje, da bo sčasoma postala telesna vzgoja res množična. To nam jamči veliko število mladine, ki je pokazala izredno zanimanje za to športno panogo.

Premaganim v tolažbo sporočamo, da to ni bil letos zadnji tek čez drn in strn v Ljubljani. Dne 18. novembra bo priredil Krim podobno tekmovalje in bodo imeli vsi priliko izboljšati svoje uspehe.

★ ★ ★

Tako je bilo nekoč

Na velikem stadionu so se zbrali tekmovalci v teku čez drn in strn. Bili so tihi, mirni in nekako podobni otrokom, ki se bojijo, da bodo okregani. Hitro so se začeli slačiti. Večina je bila s svojimi dolgi udi podobna pajkom, med njimi so tudi lahko upognjeni, mišičasti, kakor so pač ročni delavci. Njihova telesa so bila bolno bledikaste barve in skoraj je vel od njih duh kot včasih pri bolnikih. Športnikom, ki so se uvrščali na štartu, je stalo ob strani več športnih organizatorjev in vodij. Zlasti je vzbujal pozornost starejši, visok in močan mož, ki je govoril z globokim basom, ki se je ponosno obračal, da se je takoj vedelo, da rad priteza pozornost.

Medtem so se športniki že pripravili — temu imenitnemu možu so dali uro v roke, ki pa jo je začel vprašujoče obračati v svojih rokah, tako da je bilo očitno, da ne zna

čelu, daleč pred drugimi je bil tekač z istim enakomernim, lahkotnim korakom, za katerim se je mukoma vlekle vsa ostala vrsta.

Mali tekmovalec je s svojim krepkim, polnim korakom dospel na cilj. In ko se je ustavil, ga je obstopila gruča otrok in novinarjev. Sili so vanj z vprašanji, tedaj je pokazal svoje obnošene šprinterice.

Ze tretje leto jih nosim, čeprav so tako izdelane in vedno zmagam v njih! Videti je bilo, da je tega nekako naučen, kakor bi rad bil bolj zanimiv. Ko sem se ob njegovi besedi o srečnosnih copatah spomnil njegovega zmagovitega, polnega koraka, mi je bilo žal zanj, ker sem čul te neumnosti ob vsej mladi in lepi sili.

Ostali tekači so se po dva in trije s kleajočimi koraki borili za zadnje metre. Nazadnje so pritekli tudi taki, ki so kazali, da se niso gnali do

Vsako uro telesnega udejstvovanja, zavestno smatramo kot posvečeno domovini in ljudstvu: dvignili smo svojo telesno sposobnost, postali smo boljši delavci, boljši branitelji naše domovine!

ravnati z njo. Hitro je priskočil mlad, okreten športni organizator in mu pokazal, kako se meri čas.

Po strelu so se tekmovalci zapodili v krogu po stadionu in kmalu se je začela vrsta raztrgavati. Na progi po pokrajinah je kmalu prevzel vodstvo majhen tekač, ki ga je bilo vredno opazovati, tekkel je brez napora, natančno kot ura, njegove noge so z lahkoto jemale meter za metrom.

Z mesta, odkoder smo opazovali potek tekme, smo imeli pregled po vsej dolgi progi, po igrišču ter zunaj po poljih in travnikih. Vrsta tekačev se je vedno bolj raztezala, toda na

zadnjega diha in eden od teh je, — komaj je bil na cilju, že vprašal: »V kateri gostilni bomo pa pili in jedli.«

Tekma je bila v kraju — bilo je to v stari Jugoslaviji, kjer je bila telesna vzgoja pastorka, šport pa torišče za vsestransko in nebištevno, deloma pa celo poprišče za neplemenito borbo med osebam izven tekališč in igrišč. Tak šport je vzgajal zavratne, potuhnjene in podkupljive ljudi — mi pa hočemo predvsem tem obvarovati našo današnjo mladino in ji dati dovolj mogočnega in zdravega razmaha v njenem prizadevanju.

V. R.

★ ★ ★

Telesna vzgoja v Šerčerjevi brigadi

Slavna II. U. B. »Ljuba Šerčerja« je zdaj v Vojvodini in to v prijazen, ob Tisi ležečem mestu Senti. Kakor je bila Šerčerjeva brigada agilna in udarna v osvobodilni borbi, tako zdaj deluje v duhu bratstva in edinstva med narodi Vojvodine, na kulturnem političnem področju.

Pod vodstvom poštrenovalnega referenta za telesno vzgojo tov. Jaušoveca, se je telesna vzgoja tudi v Šerčerjevi brigadi razmahnila v množičnost. Tako je pred kratkim tekmovalo 1292 vojakov v četverboju (gozdni tek, skok v daljavo, met bombe in streljanje). Največkrat je doslej nastopilo nogometno moštvo, ki je od 16 tekem le dve izgubilo. Glavna opora moštva so Jaušovec Zvonko, Stebiovnik Lado, Razdevšek Vinko, Zelko Franc ter Vidak Karel.

Odlična je tudi vrsta tekmovalcev

v namiznem tenisu: Leber Bine, Cvik Reza in Belc Ivan, ki je na prvenstvu mesta Senta doseglo vsa prva mesta.

Tudi lahkoatleti so dosegli v letošnji sezoni prav lepe uspehe! 100 m Kokalj in Grobler 12.2; Stebiovnik na 1500 m 4:42.0; skok v daljavo: Jaušovec Zvonko 6.08; višino: Hrast Alojz 1.65 m; skok ob palici: Jaušovec Zvonko 300 m; troskok: Jaušovec Zvonko 11.87 m; met kroglice: Begonovič Svetozar 11.21 m.

Moštvo odbojkašev je dosedaj petkrat nastopilo ter v 3 igrah zmagalo. Odigran je bil tudi šahovski turnir za prvenstvo brigade, poleg številnih bataljonskih in četnih turnirjev.

Edina želja vseh športnikov II. U. B. »Lj. Šerčerja« je, nastopiti v Sloveniji, kjer bi naši športniki pokazali, da je telesna vzgoja tudi v Šerčerjevi brigadi na višku.

Pokrajina v predgorju

Spomin na lepe dni ob morju

Športniki iz ČSR med nami

Na svojem gostovanju po Jugoslaviji niso športniki iz Češkoslovaške doživeli niti enega poraza. Najprej so nogometaši v tekmi Praga : Beograd zmagali zasluzeno z 2:0. Nato so igralci table tenisa premagali v dvoboju Praga : Beograd igralce naše prestolnice 5:0, dočim je nekaj dni pozneje uspešno predstavljatelj Jugoslavije doseči proti najboljšim igralcem table tenisa iz ČSR in na svetu vsaj časten poraz 4:5. Izidi tega tekmovanja so bili:

Andreadis (ČSR) : Harangozo I (Jugoslavija) 2:0, (21:13, 21:16), Harangozo II (Jugoslavija) : Svoboda (ČSR) 2:0 (21:9, 21:17), Dolinar (Jugoslavija) : Šlar (ČSR) 2:1 (16:21, 21:12 in 21:19), Harangozo II : Andreadis 2:1 (11:21, 21:18 in 21:18), Šlar : Harangozo I 2:0 (21:9, 21:10), Svoboda : Dolinar 2:1 (21:9, 18:21 in 21:18), Harangozo II : Šlar 2:1 (21:17, 16:21 in 21:8), Andreadis : Dolinar 2:0 (21:9, 21:13) in Svoboda : Harangozo I 2:0 (21:10, 21:19).

Prav gotovo je gostovanje svetovnih mojstrov v namiznem tenisu gotovo med največjimi športnimi dogodki v zadnjem času. Bratje Čehoslovaki so nam s svojo virtuozno igro dokazali, da je tudi ta športna panoga vredna razmaha v telesno vzgojnem udejstvovanju. Vsi, ki smo pozorno sledili igram, bodisi v Beogradu ali Zagrebu, smo se povsem upravičeno spraševali, ali je sploh še mogoče doseči večjo stopnjo v tej lepi igri. V češkoslovaški vrsti so bili: Tereba, Šlar, Andreadis in sedemnajstletni Svoboda. Vse te igralce odlikuje borbeno jara. Njihovi udarci so gotovi, učinkoviti in skoraj vedno neizgledljivi. Ob dvoboju Praga—Zagreb in nato ČSR—Jugoslavija, se je zagrebško občinstvo tako navdušilo, da je ob vsakem njihovem udarcu burno odobrovalo. Vsekakor se je najbolj odlikoval češki igralec Tereba, ki je našega prvaka in tudi v tujini dobro znanega igralca Žarka Dolinarja, gladko odpril prvič z 21:12 in 21:15, drugič pa, ko je Dolinar vodil celo 19:11, se je Tereba »potrudil« in Žarko je obstal na 19. Zanimivo je to, da v Zagrebu naši predstavniki niso dobili niti seta, tako, da so v obeh zagrebških srečanjih zmagali Čehi z rezultatom 5:0! Edini, ki je kolikor toliko sledil njihovim mojstrski igri je bil Harangozo II., za katerega upamo, da bo v najkrajšem času odločilno posegel v borbo za prva mesta svetovnih mojstrov namiznega tenisa. Češki mojstri bodo odigrali še nekaj tekem po naših mestih, a žal, Ljubljane ne bodo obiskali. — Omembe vredno je tudi to, kar naj bo za zgled vsem športnikom, da so vsi češki reprezentanti zelo ljubezni in v tovariški ne samo v igri, temveč tudi v pogovoru. Njihovo vedenje in govorjenje predstavlja resnično vrednost športnika.

Belakov memorial

Vsekakor pridobiva tudi pri nas, v Sloveniji namizni tenis vedno več pristašev. To lahko ugotovimo po mnogostevilnih turnirjih, kjer nastopajo številni igralci in ljubitelji bele žogice. Tako smo imeli pretekli teden dve prireditvi v namiznem tenisu. Brez dvoma je bil turnir na Taboru najvažnejša prireditev te vrste, in sicer ob priliki Belakovega memoriala. Dasiravno vodstvo turnirja ni bilo najboljšo, so vendar igre nekaterih posameznikov dokazale, da bomo Slovenci ponovno po prestani vojni krizi prav kmalu dobili odlič-

ne igralce namiznega tenisa. Ob tej priliki so se predvsem odlikovali Gabrovšek, ki bo brez dvoma s pridno vadbo dosegel še velike uspehe, nadalje smo zopet opazili naše znanke, kot so Bradeško, Štrumbel, Kamenšek in tudi druge. Poleg teh znanih igralcev so nastopili tudi številni drugi, ki bodo z rednimi vajami in ob primernem vodstvu v bližnji bodočnosti dostojno zastopali ne samo slovenski, temveč ves jugoslovanski namizni tenis.

NAMIZNI TENIS

Druga prireditev je bila v okviru gostovanja mariborskih Železničarjev. Železničar iz Maribora je nastopil proti Železničarju iz Ljubljane v nogometu, odbojki in v namiznem tenisu. Na tej tekmi so zmagali izkušenejši ljubljanci s 5:1. Prireditev je posetilo številno občinstvo, ki je s svojo prisotnostjo dokazalo, da narašča zanimanje za to športno panogo. O igrah samih ne smemo misliti, da so bile na višini, a eno moramo poudariti, da je bila organizacija brezhibna.

★

TEK SKOZI MESTO V PROSLAVI OSVOBODITVE BEOGRADA

Športniki Beograda so proslavili obletnico osvoboditve jugoslovanske prestolnice z uspehim tekom skozi Beograd. Teklo je 120 tekačev, članov 12tih telesno vzgojnih društev. Proga, ki je bila dolga 2600 m je vodila od Slavije do Terazij, nato po ulici kraljice Natalije, mimo doma Jugoslovanske armade in od tod nazaj do Slavije. Teku so z velikim zanimanjem sledile ogromne množice meščanov. Vrstni red na cilju je bil sledeč: 1. Stefanović (FD Partizan) v času 7:35 min., 2. Kotnik (FD Partizan), 3. Bedenecović (FD Partizan), 4. Timotijević (FD Metalac), 5. Nedović (FD Partizan), 6. Ilić (FD Partizan), 7. Genčić (FD Crvena zvezda), 8. Radulović (FD Partizan), 9. Kümpel (FD Grafičar), 10. Nešković (FD Crvena zvezda) itd.

Vrstni red društev je bil naslednji: 1. FD Partizan 2623 točk, 2. FD Pošta — 2586 točk, 3. FD Radnički — 1880 točk, 4. FD Beograd — 1861 točk, 5. FD Grafičar — 1848 točk itd.

SPOMINU JANKA GREGORIČA

Janko Gregorič je pričel s športom leta 1929, v Domžalah, pozneje v Ljubljani, v Karlovcu in od leta 1937 v Slovenj Gradcu. Bil je zelo aktiven. Saj ni bilo kolesarske dirke, na kateri ne bi nastopil. Bil je večkratni zmagovalec. Priborjene medalje, diplome in pokali še danes krajajo njegovo sobo. Bil je tudi večkrat v državnem zastopstvu. Janko Gregorič ni bil samo kolesar, bil je tudi telovadec, lahkoatlet, smučar, nogometaš in tudi drugače je v športu vedno rad pomagal. V našem mestecu je bil priljubljen športnik, saj brez njega ni bilo nogometne tekme. Vsi se ga radi spominjamo. Omahnil je v teži borbi pri Oplotnici za našo svobodo. Njegovo ime bo vedno ostalo vsem v dobrem spominu. Slava padlemu borcu in športniku Janku Gregoriču!

Tovariši

NOV SVETOVNI REKORD V ENOURNEM TEKU

Znani finski dolgočprogaš in svetovni rekorder na 10 km Viljo Heino, je izboljšal zadnji rekord, ki je še preostal Paavu Nurmiu, in sicer v enournem teku. Izboljšal je Nurmi-jev rekord za 139.40 m, tako da je novi rekord 19 km 339 m 40 cm.

★ Mladina, ki je zbrana v naših množičnih telesno vzgojnih društvih, bo soodločala o usodi svoje domovine. Njene s krujo priborjene pravice ji narekujejo, da sodeluje v poslednjem obračunu z izdajalsko, protiljudsko reakcijo ★

Ljudje v bočli s pricoda

KONEC HORNBYJEVE ODPRAVE V ALJASKI

Pred leti je odrinil raziskovalec severnega tečaja John Hornby z dvema mlajšima tovarišema Edgarjem Vernonom Christianom in Haroldom Adlardom s Suženjskega jezera v severozapadni Kanadi, da bi od tam odkril novo pot proti izlivu reke Chesterfield. Čez leto dni so vsi trije raziskovalci umrli od lakote v neskončno divji pokrajini. Njihova trupla je pozneje našla posebna reševalna odprava.

5. decembra. Vsi smo si predstavljali, da je lahko gospodariti z lakoto in počitkom. Zdaj pa se moramo, če nočemo zmrzniti, stisniti tesno skupaj in moramo paziti, da ne napravimo niti diha toplote. Pojesti je treba vse, kar dosežemo in kar je užitnega. Večjega gladovanja se moramo izogibati, posebno ob dne, ko gremo na lov.

(Toplomer kaže že 36 stopinj Fahrenheit — na dan 8. decembra. In res se odpravljajo nastavljati pasti ter sekajo luknje v zamrznjo reko, da bi ujeli kakšno ribo. Mraz pritiska od dne do dne močnejše. Siloviti viharji pihajo od severa čez zamrznje pokrajine. 13. decembra doseže mraz 60 stopinj pod ničlo! Ribarjenje postane težavnejše. Ure in ure trajajo, preden se raziskovalcem posreči izsekati luknjo v led. In nekega dne ostane tudi ta trud od zore do mraka brez uspeha. Voda je tako zamrznjena, da niso imeli niti časa spustiti trnkov in drugih lovskih priprav v globočino.

Ko se je bližal božič in je postal strah pred lakoto čedalje večji, so našli Christian in njegova tovariša pohabljenega snežno kokoš na zaledeneli reki. Začeli so jo kuhati skupno z glavo severnega jelena, ki je bila tako zamrznjena, da je trajalo več ur, preden se je otajala pri ognju v koči. Kako globoko v srcih je moral bivati duh svetega dneva, kolika neustrašenost je morala navdajati hrabre raziskovalce, da so navzlic jalovim poskusom, rešiti se strašne ječe v samotji, kovali načrte o praznični pojedini! Christian beleži.)

24. decembra: Najkrajši dan leta in — sveti večer! Zdaj vsak nakupuje na Angleškem zadnja darila za božič, tu pa počenjamo nekaj, kar nič ne zaleže. Jutri bomo slavili praznike ob suhem ovsenem kolaču in ob nasoljenem jeziku severnega jelena. Vrgli bomo tudi mrežo — mogoče se nam posreči ujeti kakšno ribo.

25. decembra. Človeku se zdi komaj verjetno ... Radoval sem se božičnega praznika kakor vsakdo — čeprav ni bilo izgledov, da bi se mogli preskrbeti z zajtrkom za naslednje jutro. Ko smo se danes zbudili, smo sklenili praznovati božič tako, kakor nam dovoljujejo razmere. Použili smo obilen obrok, obstoječ iz konzerviranega ovsenega kolača. Imeli smo takšen tek in užitek, kakor bi obirali purana ... Upam, da se vsakdo na Angleškem veseli današnjega dne in pri Bogu se nadajam, da bo naša zaloga trajala vsaj še mesec dni ter da ne bomo nikoli preklinjali današnjega praznovanja.

(Preskrba z novimi živili v teku naslednjih tednov ni bila tako obilna, kakor so upali trije možje v primitivni koči. Lačni kakor so bili, so použili zadnje ostanke jedi, ki so jo

bili malo poprej zavrgli. Po strahovitem snežnem viharju dne 10. januarja 1927 je pritisnil mraz 62 stopinj Fahrenheit. Hornby je mrvil kosti, da bi iz njih izsesal zadnjo kapljico maščobe. Celo kite so bile dobre.)

Mraz, mraz, mraz ... Ledeni veter pritiska iz otrdelih arktičnih pokrajin in potiska v eni najstrašnejših severnih zim temperaturo na 67, 79 in končno na 86 stopinj Fahrenheit. Nos tovariša Adlarda je zmrznil in vsi trije so se stisnili skupaj ter so ostali prižeti drug tesno k drugemu v koči.

1. februar jim je prinesel novo upanje. Adlard je ustrelil severnega jelena. Imeli so za šest dni hrane! A stiska se je kmalu zopet povečala. Ze 9. februarja so morali pomešati zmrznjeno kri z moko ter jo zaužiti, ker jim je pošel drug živež. Dva dni pozneje je skoro popolnoma pošla tudi moka. Začeli so zbirati pokvarjene ostanke rib. Zaloga moke se je skrčila 16. februarja na 12 mer (srednjevelikih pladnjev). Zaloga sladkorja je znašala samo še 30 funtov, vsa ostala živila pa je predstavljalo nekaj živalskih kož.

Včasih se pri čitanju dnevnika pojavi domneva, da se bo lakota, ki je tako strašno mučila želodce trojice, polotila tudi njih živcev. Manj hrabri raziskovalci bi bili gotovo obupali. Razpokoženje, v katerem so bili trije možje, pa je natančno razvidno iz naslednjih naglo napisanih obrobni opazki:

22. februarja: Lep, topel dan, Harold, ki je bil najprej sklenil, da bo cepil drva, je predlagal, naj popoldne napravimo izlet. Jaz sem pa ves dan ostal v koči in sem se zelo slabo počutil. Tudi Jacku ni dobro. (Naslednji dan izgleda, kakor bi vse to minilo.)

23. februarja: Harold je ustrelil volka v divjini in je videl kakih 40 severnih jelenov, vendar se mu ni posrečilo, da bi jih dosegel s kroglo. (V marcu postane vreme milejše, so dnevi, ko kaže toplomer samo 27 stopinj pod ničlo. Raziskovalci so se podali na brezuspešno iskanje živeža in so prenočili izven koče. Glad jih je prisilil, da so začeli kuhati živalske kože in kosti [na tem so pozneje umrli]. Zapisek z dne 14. marca kaže očitno ves njihov obupen položaj, zlasti takrat, ko pade temperatura zopet na 60 stopinj pod ničlo.)

14. marca: Vsi se počutimo zelo šibke in bolne. Strašno je mraz. Hoja po snegu (ekspedicija je imela s seboj sani) je zelo naporna, čeprav se neprestano oprijemamo sani. Moramo se pa za vsako ceno vrniti v kočo, ker je bivanje na prostem strašno trdo in zahteva mnogo napora. Če gremo z doma, se moramo vsekakor vrniti že naslednjega dne. Na poti domov je Jack padel. Moral se je raniti. (Dajje.)

Poslednje jesensko sonce nad dolinami

GLAS Z GORA

PLANINSKA KOČA POD STORŽIČEM

Megleno, pusto jutro visi nad Ljubljano, ko jo zapuščamo, pogreznjeno v nedeljsko spanje. Pet in dvajset turistov sedi v udobnem avtobusu »Putnika« in se polagoma drami iz okolišnosti prezgodnjega vstajanja. Zunanaj beže mimo nas vasice Posavja, Šmarna gora moli, vsa rosna, iz meglenega valovja. Sava buči preko skalnih čeri v svojem širokem koritu. Za Kranjem se nam pokaže naš cilj: Storžič, ves kopen do vrha, ostro reže njegov šilasti špič v jasno obzorje. Pod Kokovnico drvim naprej, na levi se kaže Dobrča, bela koča se sveti na Zabrezniki planini pod njenim slemenom. V Trziču se komaj zgnetemo s svojim širokim vozilom skozi ozke ulice starega mesta. Na Slapu pustimo voz. In potem korakamo v veselih skupinah, že v soncu, skozi dolgi Spodnji in Gornji Lom, mimo grobišč partizanskih borcev. Tovariš borec nam kaže skrivališča naših odredov, ki so se tod bili z Nemci in domobranci in nam slika trde, trnjeve poti, ki so jih hodili borci za svobodo.

Dve uri hoje ob Lomšču in skozi lepe Dobrave nas pripelje v vznožje planine v Jasenu. Po mehki travi spemo mimo požganih planinskih bajt prav pod mogočno ostenje Storžiča. In že nas pozdravlja zastava na novi planinski postojanki, ki jo je uredila tržiška podružnica SPD v planšarski bajti. Iz skromne koče je po strunem prizvajanju udarniških odbojnikov SPD Trzič nastalo kar mimogrede mično, domače planinsko zavetišče. Stene sob so okusno obili z lepenko, posnetki iz okoliških planin dišijo stene, topla domačnost dehti od štedilnika in iz prijaznih obrazov gostiteljev.

Medtem ko srebamo čaj, se že tvori dva dve skupini: ena mlajša, katere se bo vzpela pod vodstvom domačinov po strmi poti skozi Zrelo na vrh Storžiča, druga skromnejša in z leti bolj obložena, si voli pot mimo železnega križa, ki nas spominja morilnega plazju in njegovih žrtve iz leta 1937, gori na Škarjev rob, imenitno počivališče in razgledišče na vzhodnem podanku Storžiča. Vse gre po sreči. »Alpinska« skupina, ki šteje kar šestnajst udeležencev, zavzame po triurnem mukotrnem plezanju ponosni vrh, »izletniki« pa se lagodno vzpenjo po strmem pobočju na zeleni, z ruševjem porasli Škarjev rob. Bogato je poplačan trud. Visoke Ture se blešče z Venedigerjem v ozadju, Triglavski čok se skoraj brez snega beli na zapadu, silna veriga Košute, od Velikega vrha do Košutnikovog turna se širi neposredno na severu in razsekani greben Kočne, ki s svojo široko pojavo zakriva skoro vse ostale Kamniške planine, veže pogled na jugovzhodu. V vseh odtlenkih čudovitih jesenskih barv žare, blešče in goré gozdovi v dolinah in po pobočjih planin. Sonce greje, pripeka; neskončna blaženost lega v ude, sladka lenobnost prevzema lahno utrujeno telo; blagoslov gora nas obema in večna lepota visokega pogorja nas ponovno kuje v svojo večno in srečno suženjstvo ...

V mraku je vse združeno v koči »na Jasenu«. Vrhunčarji pripovedujejo o nerodnih prehodih na snežnih plazovih, »robaši« poveličujejo svoje skromnejše doživljanje, vse je zadovoljno in srečno. Guljaž s krompirjem ima navdušene odjemalce, pivo hladi žejna grla, še celó neko štajersko kapljico — bogme ne slabo — so izteknili neke podjetni gospodarji te hiše. Pesem se oglasi, a že nas pozivlja vođa na odhod. — V nagli vožnji premerimo pot do Ljubljane.

Koča »na Jasenu«, ki jo je tako srečno in naglo uredila Tržiška podružnica SPD, je posrečena stvaritev razumnih, podjetnih mož, ki so tam na delu. Koča ima več ležišč in bo imenitno nadomestilo za ono postojanko, ki je stala 50 metrov od nje na isti planini in je pogorela že pred

to vojno. Ta koča ni samo izhodišče za Storžič, temveč tudi za obisk Kokovnice, ki jo dosežete preko Poljane, za prehod preko Javorniškega sedla na Jezersko, za obisk Konjščice in končno — za prijeten, pordneven odih v območju divjega ostenja Storžične gorske skupine ter krasnih, s slečem in pečnicami obraslih robih in podankih te lepe, malo posečane gore.

ZIMSKA SOBA V COJZOVI KOČI

Cojzova koča na Kokrskem sedlu, razen morda o božiču in za veliko noč, ne bo več oskrbovana. Radi tega je za zimske planince pripravljena zimska soba in založena z drvmi. Da se preprečijo zlorabe je zimska soba zaključena, ključ pa je na razpolago v Kamniški Bistrici, kjer se morajo obiskovalci izkazati oskrbniku. Butarica drv, zadostna za dvakratno kurhanje stane 10 din., porabljeno količino je naknadno obračunati oskrbniku Doma v Kamniški Bistrici. Vsaka zloraba bo najodločnejše zasledovana. V zimski sobi ni odev in na razpolago sta le dva, edino preostala posteljnjaka. Radi tega je treba prnesti odeje, pa tudi posodo za kuhanje s seboj. Obiskovalci naj tudi ne odpirajo vodnjaka, ker je voda v njem pokvarjena in bi nastala nepopravljiva škoda, če bi ta voda radi odpiranja zmrznila.

OBJAVE

Fizikulturni odbor Slovenije se je preselil s svojo glavno pisarno v nekdanji sokolski dom na Taboru. Vso pošto za FOS in »Polet« pošiljajte odslej na naslov: Ljubljana, Tabor, Telovadni dom.

RAZGLAS

Zavoljo nerednosti, ki se dogajajo v zadnjem času v nogometnem športu, zlasti v ljubljanskih društvih, določamo to-le:

1. Vsako nogometno tekmo med društvi v Sloveniji je treba prijavitij najmanj 8 dni popreje F. O. S.-e, poverjeništvu za nogomet. Prijavo je treba vložiti tako, da prispe 8 dni pred tekmo k FOS-e.

2. Društvo sme nastopiti od dneva objave tega razglašja v »Poletu«, samo s svojimi člani, t. j. s tistimi, ki so podpisali društveno prijavnico.

3. Takoj po tekmi mora poslati društvo FOS-e poročilo o moštvu, ki je tekmovalo, s podatki o igralcih (ime, priimek, rojstno leto) in s kratkim opisom tekme.

4. Za vsako kršitev tega razglašja bomo uvedli zoper društvo kazensko obravnavo in mu takoj prepovedali igranje.

Ta odredba je potrebna zato, da preprečimo nered, ki se je začel kazati v tem-le:

1. Nogometni odseki telesno vzgojnih društev razglašajo v časnikih imena takih igralcev, ki naj pritegnejo na igrišče čim več prijateljev nogometa, na igrišče pa pride navadno s polurno zamudo moštvo, ki ga v zadregi zberejo kar na samem igrišču, če je seveda navzočih dovolj nogometašev. Zakaj? Zato, ker od tistih, ki so bili pozvani, nastopijo morda 3 ali 4. Tako pride do tega, da sprejme občinstvo moštvo z živiganjem, namesto s ploskanjem.

2. Nekateri igralci nastopajo za več društev, čeprav so že pristopili k nekemu društvu. Ne poznajo nobene društvene discipline, s čimer postavljajo svoje društvo, nogomet in vso telesno vzgojo v slabo luč.

Vsa javnost, ki ji je do tega, da zopet spravimo svoj nogomet na dostojno višino, bo s to odredbo zadovoljna in bo morda k njej še kaj dodala tako, da iz našega nogometnega športa z združenimi močmi odstranimo vse, kar je gnilega.

PLANINSKI ZBORNİK 1945

Slovensko planinsko društvo je prekorajilo petdeseto leto svojega obstoja. »Planinski Vestnik« pa slavi letos petdeseti jubilej svojega postanka. Med vojno in okupacijo je mogla ta naša edina planinska revija izhajati le v skromnem obsegu. Nekaj časa ji je bilo celo prepovedano, da bi pisala o gorah onkraj vsiljenih mej Ljubljanske pokrajine. V teh razmerah »Planinski Vestnik« seveda ni mogel povsem izpolnjevati svojih nalog; toda s svojimi skromnimi stranmi je družil planince v mislih na nedosegljive gore in v načrtih za svobodno bodočnost. Sedaj, ko so nam širom domovine odprta vsa pota in ko znova usmerjamo korake k ljubljenskim goram, bo »Planinski Vestnik« kakor je bil prej, tesna vez med našimi planinci doma in po tujem in veren glasnik stremeljenj našega planinstva.

V letošnjem letu ni mogla iziti nobena številka »Planinskega Vestnika«, treba je bilo zagotoviti sredstva, pridobiti sotruidnike in tako se je Osrednje društvo odločilo, da bo za letošnje leto izdalo »Vestnik« v obliki »Zbornika«, ki bo obsegal nad dve sto strani in bo razdeljen v poglavja o osvobodilni borbi v naših gorah, v spominski del s članki potopisnega in ideološkega značaja.

Vabimo vas na naročbo tega »Zbornika«, ki bo bogato opremljen s slikovnim gradivom. Cena v prednaročbi je 65 din, pozneje pa bo dosti višja. Naročniki »Planinskega Vestnika«, ki so že plačali naplačilo 40 din, plačajo le še razliko. »Zbornik« naj si naroče vsi planinci brez razlike, ker bo veren prikaz slovenskega planinstva v njegovi petdesetletni preteklosti, obenem s prikazom naše osvobodilne borbe med okupacijo in načrtov slovenskega planinstva za bodoče.

Naročila sprejema pisarna SPD, Ljubljana, Masarykova cesta 14/II. Telefon 46-45.

RAZGLAS

Pravila za telesno vzgojo društva so izšla. Čas je torej, da svojo organizacijo v vsem dopolnimo.

S tem namenom naročamo vsem društvom, da do 10. novembra uredijo pripadnost tistih igralcev in tekmovalcev, ki so doslej sicer tekmovali, pa niso bili v nobenem društvu vpisani.

Po 10. novembru ne bo mogel nihče več nastopiti, če ne bo rešen član kakega telesno vzgojnega društva.

Tudi bo smel vsak tekmovalci samo za tisto društvo, ki je vanj vpisan.

VESTI UPRAVE

»POLET« prodajajo podružnice in izpostave »Slovenskega poročevalca« in »Ljudske pravice«:

Maribor, Koroška 1.
Murska Sobota, tov. Lah Amalija, Okr. odbor OF.
Ptuj, tov. Draškovič Anton, Cerkevni trg.

Dolnja Lendava, tov. Stanko Štefan, Glavna ulica.

Gornja Radgona, tov. Silva Rozmanič, Okr. odbor OF.

Sv. Lenart v Slov. goricah, tovaršica Herzog Natalija, Mariborska 4, Ljutomer, Knjigarna Sušec, Glavni trg.

Celje, Kocenova 2 (poleg hotela »Evrope«).

Kranj, Blejska 4 (poleg tiskarne »Sava«).

Jesenice, Gosposvetska 23.

Novo mesto, Glavni trg 5.

Trbovlje, tov. Ranzinger Ivan.

Postojna, Glavni trg z ekspoziturnami:

Divača, tov. Matjašič Nevenka, Divača 83.

Ajdovščina, tov. Božič Marija, v. la Nudorfer.

Idrija, tov. Erjavec Tončka, Okr. odbor OF.

Gorica in okolje, tov. Petan Elka, Urad za tisk.

Vrhnika, tov. Stanislav Mauri, pošta Vrhnika.

Domžale, tov. Vavpetič Ludvik, trgovina.

Grosuplje, tov. Rezka Ambrož, p. Grosuplje.

Trebnje, tov. Alojzija Božič, Okr. odbor OF.

Kamnik, tov. Zofka Lužovec, Slov. knjiž. zavod OF, Glavni trg.

Rakek, tov. Milka Kovač, Okr. odbor OF za Notranjsko, Rakek.

Vel. Lašče, tov. Zgone Malči, Vel. Lašče 14.

Kočevje, tov. Gabrovec Draga, Okr. odbor OF.

Črnomelj, Slov. knjiž. zavod OF, Črnomelj 230.

Ribnica, tov. Alič Anica, Ribnica na Dolenjskem.

Brežice, Slov. knjižni zavod OF, Brežice.

V gorah pred trdo gorsko zimo